

Na stratištu komunističkog bezumlja

(Posvećeno umorenom provincijalu fra Leonu Petroviću)

Godine 1945. počelo je novo prijelomno razdoblje svjetske povijesti koje je progutalo cijelu generaciju Hrvata, nestalih pod nožem komunističkih ubojica. A mjesec svibanj iste godine pretvorio se u provaliju u kojoj su nestale bezbrojne tisuće hrvatskih rodoljuba, a tuđinci preuzeli njihova mjesta i nad narodom provodili svoje sebične hirove. „Hrvatska je postala strancu domovina“ piše Matoš u pjesmi „Iseljenci“.

Tada su zamrle pjesme po našim seljačkim četvrtima i na gradskim ulicama. Svijet se gubio u životnoj neizvjesnosti, a vjernici slomljena srca odlazili u crkve moleći se Bogu za sinove, braću, očeve i muževe koje je progutao mrak ljudske zlobe. A zapadni moćnici oglušili su se na vapaje poniženih i obespravljenih naroda u komunističkom ropstvu.

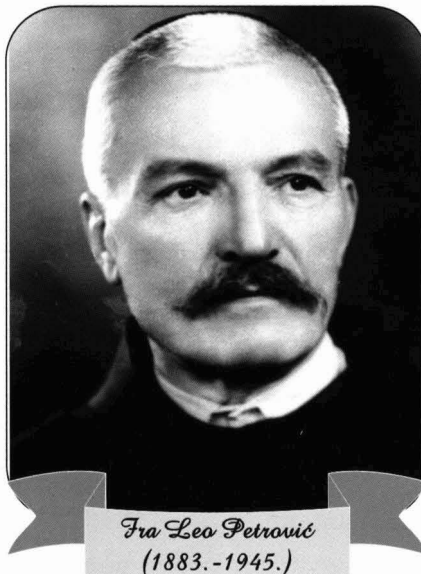
U takvim beznadnim okolnostima teško se je snalazio i novi izabrani (1943.) provincijal Hercegovačke franjevačke provincije, dr. fra Leon Petrović, sa zamagljenim pogledom u budućnost.

Prvi hercegovački franjevac s doktoratom

Grgo (fra Leon) rođen je 28. veljače 1883. u Klobuku, u krševitim predjelima Hercegovine sa škrtom zemljanom površinom, ali obilnim prirodnim vodama – oplakivan rijekama Trebižata i Klokuna.

Četvorozrednu osnovnu školu završio je u susjednim Veljacima i 1894. godine počao u sjemenište na Široki Brijeg, poznat kao budni čuvar davnih uspomena prošlosti.

Prve dvije godine (1901.-1903.) bogoslovnih studija pohađao je u Mostaru i završne godine bogoslovlja dovršio u Fribourgu (Švicarska), gdje je 30. srpnja 1905. bio ređen za svećenika. Na sveučilištu toga grada promoviran je 31. si-

ječnja 1908. godine za doktora teologije. Bio je prvi hercegovački franjevac koji se je oboruzao diplomom doktorata.

Povrativši se u domovinu, proveo je blizu četrdeset godina u Mostaru, zadužen kao profesor na bogosloviji, gvardijan u mjesnom samostanu i konzultor (savjetnik) odnosno generalni vikar mostarskoga biskupa Alojzija Mišića. Dnevno je putovao u fratarskom habitu iz samostana u biskupiju. Na putu je sretao ljude koji su ga uljudno pozdravljali, jer su u njemu gledali oličenje vjere i poštenja. Bio je rastao s Mostarom, tim simbolom smjese orijentalnog i zapadnog načina života.

Bačen s mosta u Neretvu

Iza njegova ozbiljna lica krilo se je dobroćudno srce spremno na usluge potrebnima i na praštanje prekršiteljima zakona. Bio je čovjek čvrsta karaktera i odlučna stava u svim akcijama u službi mjesne biskupije i svoje franjevačke provincije. Usprkos tomu, zlobnici su ga sa šestoricom njegove franjevačke

braće ubili 14. veljače 1945. godine bacivši ga živa s mosta u hladnu vodu Neretve, koja mu mrtvo tijelo nije nikada izbacila na površinu. Od sedmorice hercegovačkih franjevaca bačenih u Neretvu samo je tijelo fra Rafe Prusine bilo „isplivalo“ na suho tlo, i to u blizini Žitomislića. Bilo je povezano žicom i mještani su ga htjeli pokopati u grob. Ali čim su komunisti za to saznali, uzeli su tijelo i ponovno ga bacili u rijeku.

Fra Leon se je bavio i znanstvenim radom i povijesnim istraživanjima. Posebnu brigu posvetio je starijoj hrvatskoj povijesti i pojavi kršćanske vjerske sekte bogumila, koji su u 12. i 13. stoljeću djelovali na području Bosne. Napisao je o njima i knjigu pod naslovom „Krstjani bosanske crkve“ koja je tiskana 1953. godine u Sarajevu. Knjiga je izazvala živu reakciju među povjesničarima i znanstvenicima toga vremena. Prije toga, tiskao je i svoju doktorsku disertaciju (radnju) na latinskom jeziku još 1908. godine u Mostaru.

Komunisti su ga ubili u 62. godini života i povezana žicom bacili u Neretvu. Tijelo mu je potonulo na dno korita rijeke. A riječni brzaci i vodene struje skloniše ga u tih prikrak gdje sniva vječni san života. „Grob“ mu oblijeću jata srebrenih ribica i prislušuju njegovu blizinu, dok ga u duhu prati samoća samostana i ustrašeni ostaci redovnika. Strah i nemir lebdjeli su u zraku, a narod mračnim putovima srljao u ropstvo. I dok pšenično zrno umire u zemlji i „donosi obilan plod“ (Iv 12,24), fra Leonovo tijelo je zaronilo u dubinske vode rijeke i oplemenilo ih svetošću njegova života i krvlju mučeništva.

Dr. fra Častimir Majić

Chicago, 10. lipnja 2009.